

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea din București
1.2. Facultatea	Istorie
1.3. Departamentul	Istoria Românilor și a Sud-Estului European
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii	Istoria artei

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Istoria medie a Românilor (sec. VII-XVI)						
2.2. Titularul activităților de curs	Conf.dr. Marius Diaconescu						
2.3. Titularul activităților de seminar	Conf. dr. Marius Diaconescu						
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	3.2. Din care Curs	2	3.3. Seminar	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	3.5. Din care Curs	28	3.6. Seminar	14
Distribuția fondului de timp					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					24
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					18
Pregătire seminare/ laborator, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutorat					2
Alte activități					–
3.7. Total ore de studiu individual					58
3.8. Total ore pe semestru					100
3.9. Număr de credite					4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6. Rezultatele învățării

Cunoștințe	• Studentul/absolventul descrie într-o manieră coerentă principalele evenimente și fenomene istorice în cadrul fiecărei epoci. • Studentul/absolventul descrie și stabilește conexiuni între teorii și perspective istoriografice și compară fenomene istorice complexe. • Studentul/absolventul operează distincții cu privire la relațiile de cauzalitate dintre evenimente și fenomene istorice.
Aptitudini	• Studentul/absolventul face conexiuni între fenomene istorice complexe și aplică metodele de cercetare specifice domeniului istoric. • Studentul/absolventul analizează și evidențiază trăsături comune ale diverselor teorii și perspective istoriografice. • Studentul/absolventul formulează argumente solide în identificarea relațiilor de cauză și efect între evenimente și fenomene istorice.
Responsabilitate și autonomie	• Studentul/absolventul gândește autonom și analizează critic fenomene istorice în funcție de epocă și din perspectiva diacronică. • Studentul/absolventul gândește critic și analizează sistematic fenomene istorice din diferite perspective corespunzătoare disciplinelor studiate. • Studentul/absolventul gândește analitic, elaborează idei și raționamente complexe pentru a le evalua validitatea și a le îmbunătăți.

7. Conținuturi

7.1. Curs	Metode de predare	Observații
1. Curs introductiv despre istoria medievală a românilor: terminologie, periodizare, metode de cercetare, izvoare	Prelegere orală, completată cu prezentarea unor imagini pentru exemplificare (picturi, hărți, documente, artefacte etc.); suport de curs pentru o parte a temelor de curs.	
2. Etnogeneza Românilor: prezentarea critică a teoriilor despre formarea poporului român		
3. Țaratul Româno-Bulgar și Românii din sudul Dunării		
4. Voievodatul Transilvaniei		
5. Întemeierea Țării Românești și a Moldovei		
6. Țara Românească între Regatul Ungariei și Imperiul Otoman de la Mircea cel Bătrân la Vlad Țepeș		
7. Iancu de Hunedoara și cruciada antiotomană		
8. Moldova în secolul al XV-lea de la Alexandru cel Bun la Ștefan cel Mare		
9. Nobilimea românească din Transilvania și Ungaria		
10. Regimul dominației otomane în Țările Române în secolul al XVI-lea		
11. Constituirea principatului autonom al Transilvaniei		

12. Biserică și societate în Țara Românească și Moldova		
13. Organizarea ecleziastică în Transilvania		
14. Proiecte de unire a Transilvaniei cu Țara Românească și Moldova în secolul al XVI-lea: de la generalul Castaldo la Mihai Viteazul		

Bibliografie:

Integral:

1. Andreescu, Ștefan – **Vlad Țepeș. Dracula**, Editura Enciclopedică, 1998.
2. Boia, Lucian – **Istorie și mit în conștiința românească** (oricare ediție).
3. Coman, Marian – **Putere și teritoriu. Țara Românească medievală (secolele XIV-XVI)**, Editura Polirom, 2013.
4. Cristea, Ovidiu – **Puterea cuvintelor: Știri și război în sec. XV–XVI**, Cetatea de Scaun, 2014.
5. Engel, Pál – **Regatul Sfântului Ștefan. Istoria Ungariei medievale 895-1526**, Editura Mega, 2011.
6. Gorovei, Ștefan S., Szekely, Maria Magdalena – **Princeps omni laude maior. O istorie a lui Ștefan cel Mare** (oricare ediție).
7. Pakucs-Willcocks, Maria – **Sibiul veacului al XVI-lea: Rânduirea unui oraș transilvănean**, Humanitas, 2018.
8. Panaitescu, Petre P. – **Mircea cel Bătrân** (oricare ediție)
9. Papacostea, Șerban – **Geneza statului în Evul mediu românesc** (oricare ediție)
10. Papacostea, Șerban – **Românii în secolul al XIII-lea. Între Cruciată și Imperiul Mongol**, Editura Enciclopedică, București, 1993.

Extrase:

- 1) [Academia Română] – **Istoria Românilor**, III, Editura Enciclopedică, 2001, p. 21-45, 427-452.
- 2) [Academia Română] – **Istoria Românilor**, IV, Editura Enciclopedică, 2001, p. 3-27, 165-230, 303-330, 364-397, 407-502, 654-699.
- 3) Andreescu, Ștefan – **Restitutio Daciae**. III. *Studii cu privire la Mihai Viteazul*, Editura Albatros, 1997, p. 283-338.
- 4) Diaconescu, Marius – **Gândirea politică a lui Ștefan Jósika, cancelarul principelui Sigismund Báthory (Paternitatea unei idei politice: unirea Transilvaniei cu Țara Românească și Moldova)** în „Acta Transylvanica. Anuarul Centrului de Istorie a Transilvaniei”, vol. I (2004), p. 17-42.
- 5) Diaconescu, Marius – **Structura nobilimii din Transilvania în epoca angevină**, Editura Mega, 2013, p. 9-95.
- 6) Dologa, Rebeca – **Instanțele nobiliare de judecată din voievodatul Transilvaniei**, Editura Mega, 2025, p. 93-151, 199-264.
- 7) Drăgan, Ioan – **Nobilimea românească din Transilvania 1440-1514**, Editura Enciclopedică, 2000, p. 106-186, 208-262 și 273-363.
- 8) Feneșan, Cristina – **Constituirea principatului autonom al Transilvaniei**, Editura Enciclopedică, 1997, p. 50-118 și 234-249.
- 9) Panait, Viorel – **Pace, război și comerț în islam. Țările Române și dreptul otoman al popoarelor (secolele XV-XVII)**, Editura All, 1997, p. 154-219 și 278-433.
- 10) Rusu, Adrian A. – **Castelul și spada. Cultura materială a elitelor din Transilvania în Evul Mediu târziu**, Editura Mega, 2019, p. 508-669.

7.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. Diploma cavalerilor ioaniți și formațiunile statale românești dintre Dunăre și Carpați la mijlocul secolului al XIII-lea	Analiza surselor, lectura și prelucrarea bibliografiei aferente, dezbateri pe marginea principalelor subiecte ale seminarului	
2. Funcționarea statului: domnia și dregătoriile în Țara Românească și Moldova		
3. Rolul breslelor în orașul medieval din Transilvania		
4. Comerțul internațional în Țările Române		
5. Din istoria vieții cotidiene în Evul Mediu românesc: îmbrăcăminte și încălțăminte		
6. Structuri sociale, fiscalitate și drept patrimonial în Țara Românească și Moldova		
7. Seminar recapitulativ		
Bibliografie:		
Tema 1:		
Papacostea, Șerban – <i>Românii în secolul al XIII-lea. Între Cruciata și Imperiul Mongol</i> , Editura Enciclopedică, București, 1993, p. 56-125.		
<i>Documenta Romaniae Historica</i> , seria D. Relațiile între Țările Române, vol. I, p. 68-71.		
Tema 2:		
<i>Istoria românilor, vol. IV: De la universalitatea creștină la Europa «patriilor»</i> , coord. Șt. Ștefănescu și C. Mureșanu, București, Ed. Enciclopedică, 2001, pp. 166-175, 184–195.		
Pippidi, Andrei, <i>Tradiția politică bizantină în Țările Române în secolele XVI–XVIII</i> , București, 1983, p. 17-51.		
Brătianu, Gheorghe I., <i>Sfatul domnesc și adunarea stărilor în principatele române</i> , București, Ed. Enciclopedică, 1995, pp. 65–81 și 111–149.		
Coman, Marian, <i>Putere și teritoriu: Țara Românească medievală (secolele XIV–XVI)</i> , Iași, Polirom, 2013, pp. 17–41 și 78–100.		
<i>Documenta Romaniae Historica</i> (DRH), seria B, Țara Românească, vol. I, București, 1966, p. 23-25, 29-31, 44-45, 51-52, 57-60, 64-65, 76-77, 177, 182-183.		
<i>Documenta Romaniae Historica</i> (DRH), seria A, Moldova, vol. 1, București, 1975, p. 3, 6, 14-17, 26-27, 37-38, 43.		
<i>Documenta Romaniae Historica</i> (DRH), seria A, Moldova, vol. II, București, 1976, p. 98-100.		
Tema 3:		
Ștefan Pascu, <i>Meșteșugurile din Transilvania până în secolul al XVI-lea</i> , București, 1954, p. 258-341.		
Lidia Gross, <i>Confreriile medievale în Transilvania (secolele XIV-XVI)</i> , Argonaut, 2009, p. 86-106.		
<i>Comerț și meșteșuguri în Sibiu și în cele șapte scaune 1224-1579</i> , ediție îngrijită de Monica Vlaicu, Sibiu, 2003, p. 172-175, 217-220, 274-278, 345-347, 373-375		
Tema 4:		
Murgescu, Bogdan; Florentina Nițu, „ <i>Lumea românească în economia europeană până la 1859</i> ”, în <i>Procesul de integrare a României în economia europeană: Dimensiuni istorice și contemporane</i> , coord. M. Mureșan, București, Ed. ASE, 2008, pp. 17–47 (reluat în B. Murgescu, <i>Țările Române între Imperiul Otoman și Europa creștină</i> , Iași, Polirom, 2012, pp. 269–290).		
Pakucs-Willcocks, Mária, „ <i>Dreptul de etapă al Sibiului în secolele XIV–XVII. Parcursul secular al unei instituții medievale</i> ”, în <i>Viam inveniam aut faciam: In honorem Ștefan Andreescu</i> , coord. O. Cristea, P. Zahariuc, G. Lazăr, Iași, Ed. Universității Al. I. Cuza, 2012, pp. 191–204.		
Papacostea, Șerban, „ <i>Începuturile politicii comerciale a Țării Românești și Moldovei (secolele XIV–XVI). Drum și stat</i> ”, în <i>Studii și Materiale de Istorie Medie</i> , 10, 1983, pp. 9–55 (reluat în Idem, <i>Geneza statului în Evul Mediu românesc: Studii critice</i> , Cluj-Napoca, Dacia, 1988, pp. 151–204.		
<i>Documenta Romaniae Historica</i> , seria D, vol. 1, pp. 199-201.		
Ioan Bogdan (ed.), <i>Documentele lui Ștefan cel Mare</i> , vol. 2, Bucuresti, Socec, 1913, pp. 277-282		

Tema 5:

Adrian Andrei Rusu, *Castelul și spada. Cultura materială a elitelor din Transilvania în Evul Mediu târziu*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2019, p. 563-624; ilustrații: p. 797-889.

Constanța Vintilă și alții, *Lux, modă și alte bagatele politicești în Europa de Sud Est în secolele XVI-XIX*, Humanitas, 2021, p. 111-205.

Oborni Terez et alii, *A Régi Erdélyi népeinek képekönyve*, Budapest (imaginile).

Tema 6:

Ovid Sachelarie și Nicolae Stoicescu (coord.), *Instituții feudale din Țările Române. Dicționar*, București, Editura Academiei RSR, 1988.

Oana Rizescu, *Căi ale tranziției de la comunitate la societate: înfrățirea pe moșie și darul*, în Stelian Brezeanu (coord.), *In memoriam profesor Radu Manolescu*, București, Editura Universității din București, 2006, pp. 300-316.

Violeta Barbu, *Systèmes successoraux en pays de coutume : la substitution en Valachie (1450-1650)*, în „*Studii și Materiale de Istorie Medie*”, vol. XXI, 2003, pp. 33-46.

Marian Coman, *Putere și teritoriu: Țara Românească medievală (secolele XIV–XVI)*, Iași, Polirom, 2013, pp. 32-40, 84-91.

Gheorghe Cronț, *Instituții medievale românești. Înfrățirea de moșie. Jurătorii*, București, Editura Academiei RSR, 1969, pp. 111-136.

George Fotino, *Pagini din istoria dreptului românesc*, antologie, introducere, note și bibliografie de Gheorghe Cronț și Stanca Fotino, București, Editura Academiei RSR, 1972, pp. 96-151.

Documenta Romaniae Historica (DRH), seria A, Moldova, vol. VII, București, 2012, nr. 176, pp. 223-224.

Documenta Romaniae Historica (DRH), seria A, Moldova, vol. IX, București, 2014, nr. 31, pp. 40-41; nr. 367, pp. 504-505; nr. 368, pp. 505-507.

Documenta Romaniae Historica (DRH), seria B, Țara Românească, vol. III, București, 1975, nr. 58, pp. 100-101; nr. 63, p. 107; nr. 109, pp. 173-174; nr. 160, pp. 259-260; nr. 166, pp. 268-269.

Documenta Romaniae Historica (DRH), seria B, Țara Românească, vol. IV, București, 1981, nr. 13, pp. 16-17.

Documenta Romaniae Historica (DRH), seria B, Țara Românească, vol. V, București, 1983, nr. 199, pp. 216-217.

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei este elaborat și actualizat pe baza discuțiilor purtate cu reprezentanții partenerilor și angajatorilor tradiționali și potențiali pentru absolvenții programului. Sunt evaluate permanent conținuturile disciplinei și asigurarea competențelor necesare inserției pe o piață a muncii dinamică și complexă.

9. Evaluare

Tip de activitate	9.1. Criterii de evaluare	9.2. Metode de evaluare	9.3. Pondere din nota finală
9.4. Curs	1) Prezența la minim 12 cursuri 2) Referat scris de 5 pagini A4 (font Times New Roman, 12 pct., spațiere 1,5 rânduri) în care este recenzată o carte la alegere din primele 10 titluri (cărți de citit integral) din bibliografia de curs, care trebuie predat în fișier Word până în 15 decembrie.	1) Listele de prezență 2) Evaluarea referatului, din care să rezulte că studentul a citit cartea. Evaluarea referatului poate fi completată cu un	1) 10% din oficiu (1 punct din notă). 2) Prezența minimă la 12 cursuri și 5 seminare, împreună cu referatul cu recenzia unei cărți au o pondere de

	3) Examen oral	set de întrebări pe marginea cărții cu ocazia examenului oral. 3) Examinarea orală a două subiecte trase la sorți de către student dintr-o listă cu subiecte, fiecare cu principalele 4 puncte care trebuie dezvoltate.	40%. Criteriile trebuie cumulate, separat nu se iau în considerare. 2) Cele două subiecte la examenul oral au o pondere de 50%. Este obligatoriu răspunsul la ambele subiecte.
9.5. Seminar	Prezența la minim 5 seminare și participarea la activitatea de seminar	Listele de prezență și cuantificarea implicării studentului în activitatea de seminar	Implicarea studentului în activitatea de la cel puțin 4 seminare constituie un bonus de 1 punct la nota finală, care se acordă doar studenților care au luat minim 5 la examenul oral.
Standard minimum de performanță	Studentul trebuie să răspundă corect la cel puțin două dintre cele patru puncte la fiecare dintre cele două subiecte de la examenul oral.		

Data Completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

29.09.2025

Data avizării în departament

Semnătura Directorului de Departament